

bi lepi, čisti jezik naš ne prišel do te stopinje, na kateri so drugi jeziki dandanes. In preprostem kmetiču in drugim ljudem butajo popačeni jezik, kakor ga beremo v gori omenjenem razglasu, v glavo, da se maloizvedeni kmetič vsede na limanice in začne v njihov rog trobiti rekoč: „saj je res, mi ne zastopimo te nove špraha“. Gospôda! vedite, da to je sleparija, hudobna sleparija! Vašo sleparijo izvrstno ongavi „Brencelj“ v „rešpehtarjevi kuharici“, ktera govori tisto „špraho“, ki je po vašem mnenju pravi slovenski jezik, kterege se pa vsak človek sramovati mora, če pomisli, da je vendar kaj več kakor — divjak.

Národno blago.

Medved in dren. *)

Po narodnej basni spisal Ferdo Kočevár.

Zmrzla zemlja je odvognila, veter je od juga pihljaj, nebo je bilo vedro, in gorko solnce je s svojimi dobrodejnimi žarki prirode iz zimskega spanja budilo. Prvi zbudé se mali mrgolinci, mravlje, pajki, komarci in drugi žužki. Urno tekaje s svojimi zestradanimi trebušci po listji sém ter tjé, skrbno iskaje kako mrvico, kako drobtinico, ki je požrešnej zimi preostala. — Kmalu za mrgolinci že tudi stric polh in teta veverica, vsak iz svoje luknjice s povzdignjenimi ušesi ven prilukata. Vse vejevje, vse vrhovje celega gaja preletata gori in doli, ne bi li našla kje kak pišiv lešnjaček, kako plesnjivo črvivo hruškico, in če jim sreča posluži, da jo najdeta, joj kako je sladka! — Tudi boter jazbec se iz svoje jazbine na dan prikaže, nu — njemu ni treba iti s trebuhom za kruhom po svetu, kajti on še zmirom ima nekoliko prgišč zmesnega žita v svojem hambaru, ki si ga je kot previden gospodar jeseni do vrha napolnil bil.

Najzadnji se prebudé še oča medved v svojem brlogu. Celo dolgo zimo so v njem ležali, spali, vse četiri tace v gobec tiščali, sok iz njih cuzili, ter poleg tega brž ko ne o medu in o hruškah tepkah sanjali. Prebudivši se, manejo si liki lena gospôda, ktereje se rano vstajati ne mudí, zaspane zalepljene oči, se vzdignejo počasi iz svojega ležišča, pa pogledajo skozi dverca, na kakošno vreme kaj kaže? Vidé, da sneg več ne pokriva gor in dolov, da solnce že precej gorko sije, da že polesek pod lešjem cvetè, prikobacajo iz brloga ven, sedejo pod skalo, kamor je solnce najtopleje sijalo, raztegnejo čeljugi, in — ker jih je svitloba bleščila — mežikavo gledajo v solnce, kterege že tako dolgo niso videli. Ogrevši si malo otrpnele ude, začnejo, ker družega posla niso imeli, samega sebe od desne in leve ogledavati, da vidé, kakošni so še kaj; — pa sami sebe so se vstrašili! — Dlaka, ki je bila jeseni tako gladka in tako svitla, bila je vsa rjava, vsa zmešana, vsa skundrana; hotevši jo s taco pogladiti, so jim celi kodri v taci ostali, na mestih se jim je celó gola koža videla. Jeseni bili so debeli in okrogli kakor valec, zdaj jim pa koža ohlapno okoli reber plahta, in liki kravi vime, od dimelj doli visi, lih ko da njihova ne bi bila! „No, lepo me je zdelalo letošnje brloženje — sam pri sebi dé! — tako capinast, kakor sem, vendar ne morem iti v svet, to bi bila prava sramota! — S prstom bi drugi medvedje

za menoj kazali ter me s podrapancem pitali! — In mati medvéla, — če me ona tako povaljanega, tako pomandranega, tako zglojenega vidi! — no to bi bila še ta prava, — nazadnje mi še zakonsko ljubezen in zakonsko zvestobo odpové — še kar pomisliti ne morem na to, že pri sami misli me grôza trese. Moja prva skrb mora biti, da zopet pod kožo kaj masti in kaj mesa natlačim, saj še suknja brez podstave ne veljá; drugo je pa, da se mi pleše zopet čem preje okosmatijo, kajti s plešami po životu ne morem v nobeno čestito društvo, to je gotovo“. — Molcé poberejo svojo culico, pa gredó v gozd, koder jih oči peljajo in noge nesejo. Stikajo in noslajo vse na okrog, ne bi li kje kak zagrizek našli, kajti torba bila je strašno prazna. Pa vse iskanje, vse stikanje, vse noslanje bilo je zastonj, kar nič ne najdejo, kar bi bilo le količkaj prikladno njih medvedskemu požiralniku. Joj mene, zdihnejo, kaj bo, kaj bo! Če bom moral še dolgo tako stradati, bodo mi še zadnje kocine iz kožuha se izmislile, in nag bom kakor gozdni polž“. — V take in enake misli zamišljeni capajo in hlapajo oča medved po gozdu naprej. Nakrat pridejo do drenovega drevesa, ki je bilo vse v žoltem cvetu, kakor da so same čbelice svoj vosek na-nj nanosile. Oča medved postavi se razkoračeno pred-nj, nataknejo očala na nos, povzdignejo glavo, pa ga začudeno gledajo. Dolgo časa so ga molcé gledali, ter v mislih ugibali: kaj in kako? Nazadnje so vendar nekaj izmislili; čmernost jih mine, in mesto nje se jim veselje v očéh zasveti. S taco pokažejo na svojo glavo, pa rečejo: „Medved, ti si bil od nekdaj modra in prebrisana glava, da-siravno pisati in brati ne znaš, pa to nič ne dé, vendar si izduhtal resnico: da drevo, ki prvo cveti, tudi prvo sad obrodí!“ — Veseli in sami s seboj zadovoljni sedejo oča medved na drenovo podnožje. „Tukaj, so déli, bom tako dolgo sedel in čakal, da bodo drenulje dozorele, in potem se jih bom nazobal, da bo kaj!“ — Kar so rekli niso oporekli, kajti vsaka kocina na njih bila je mož beseda. In res, čakaje so sedeli na drenovem podnožji vso pomlad, vse poletje in vso jesen, drenulje pa še zmerom niso htele dozoreti. Oča medved so jih šli sicer večkrat pokušavat, pa zmirom so bile trde kakor šprih, in trpke kakor čmeruke. Črešnje in hruške in jablane in vse drugo sadje, ki je dosta pozneje cvetelo nego dren, je vsako svoj sad preje dozorilo, dren pa, kot najprvo cvetoči, najnazadnje, kajti še le pozno jeseni, ko je že prva slana drenulje poparila, so se jih oča medved enkrat do sitega nazobali, pa še od tega zobanja so skomino in dolge zobe dobili. Zdaj še le, se ve da, prepozno, so oča medved previdele, da jih je njih modrost grdo na cedilo postavila. Zopet so s taco na glavo pokazali, pa rekli: „Dren, ti me že ne boš več zapeljal. Skušnja me je spame-tovala!“ — Ker je zima zopet začenjala iz svojih mrzlih ust pihati in listje z dreves tresti, so se tudi oča medved zopet, in sicer klaverni in s pobešeno glavo, v svoj brlog vrnili.

Ta basen nas učí, da krivo sodi, kdor le po izvanjskih prikaznih sodi. Kdor hoče pravo soditi, mora tudi notranje bitje, notranje lastnosti stvari v poštev vzeti, kajti ni vse zlato, kar se sveti.

Slovensko slovstvo.

Ravno je dovršena knjiga, ktere so željno pričakovali vsi prijatelji telovadbe. Izdala in založila jo je Matica slovenska pod naslovom: „*Nauk o telovadbi, II. del, vaje na orodji*“. Ta knjiga obsega 3½ pôle nauka, kterem je na 3½ pôlah pridjanih 164 podob in VI obrazcev, lično risanih. Priporočamo jo mladini zlasti

*) To basen sem čul v Zagrebu pripovedati moža, ki je bil blizu Ribnice na Kranjskem doma. Misel je lepa, in zato jo dajem na svetlo. Poslal sem jo bil že ranjkemu Janežiču v porabo, pa brž ko ne se mu je bila izgubila. Te vrste basni, ki jim Nemec „lehr-fabel“ pravi, so zeló redke v našem narodu, in zato je tem več vrednosti vsaka, ki se pobere in pozabljivosti reši. Pis.